

Ριζοσπάστης 3 - 10 - 2011

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Η ζοφερή εικόνα του καπιταλισμού

Με απολύσεις, φτώχεια και ανέχεια πληρώνει την ανατροπή του σοσιαλισμού και στη σημερινή κρίση ο λαός

Η εντεινόμενη αντιλαϊκή πολιτική που εφαρμόζεται στη Ρουμανία στο όνομα της αντιμετώπισης των συνεπειών της καπιταλιστικής κρίσης έχει προκαλέσει την αγανάκτηση και τη δυσαρέσκεια στο λαό, καθώς βλέπει ολοένα και περισσότερο να βυθίζεται στην ανέχεια, τη φτώχεια, αισθανόμενος καθημερινά την αβεβαιότητα για το μέλλον του και αυτό των παιδιών του. Δεν είναι λίγες και οι περιπτώσεις ανθρώπων που θέτουν δημόσια τέλος στη ζωή τους, εκφράζοντας με αυτόν τον ακραίο τρόπο κραυγή απόγνωσης και οργής. Σοκ είχε προκαλέσει, το Δεκέμβρη του 2010, λίγες ημέρες πριν τα Χριστούγεννα, η αυτοκτονία του 43χρονου Αντριάν Σομπαρού, τεχνικού τηλεοπτικού καναλιού. Πριν πηδήξει από το μπαλκόνι του Κοινοβουλίου, και ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη συνεδρίαση, φώναξε «σκοτώσατε το μέλλον μας», «πήρατε το ψωμί από το στόμα των παιδιών μας». Ο Σομπαρού, λάμβανε μισθό 300 ευρώ και ήταν πατέρας δύο παιδιών. Ένα απ' αυτά είχε σημαντικό πρόβλημα αυτισμού και εξαιτίας των περικοπών στους μισθούς και σε ειδικά επιδόματα δεν μπορούσε να προσφέρει την απαιτούμενη περίθαλψη για το παιδί του. Η περίπτωση του Σομπαρού δεν είναι η μοναδική. Σύμφωνα με το Εθνικό Ινστιτούτο Ιατροδικαστών, τα ποσοστά αυτοκτονίας αυξάνονται ραγδαία στη χώρα από το 2008, ενώ το 2010 υπήρχαν 14 αυτοκτονίες ανά 100.000 κατοίκους. Στο μαύρο αυτό τοπίο, το ένα τρίτο των Ρουμάνων δηλώνει πως δεν μπορεί πλέον να έχει πρόσβαση στα βασικά είδη διαβίωσης και πάνω από το 50% δηλώνει πως αναμένει να χειροτερέψει η ζωή του την επόμενη δεκαετία.

Και νέα μέτρα...

Φαίνεται πως τα μέτρα που ήδη εφαρμόζονται στη χώρα - περικοπή των δημοσίων εξόδων και κρατικών κοινωνικών παροχών, μαζικές απολύσεις, περικοπές κατά 25% στους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων και 15% στις συντάξεις και τα επιδόματα ανεργίας, καθώς και στα επιδόματα παιδιών, αύξηση του ΦΠΑ στο 24% κ.ά. - δεν ήταν αρκετά για το ντόπιο κεφάλαιο, τους ξένους δανειστές και τους μονοπωλιακούς ομίλους τους. Στα μέσα του Αυγούστου, η κυβέρνηση ανακοίνωσε πως σχεδιάζει να «εξοικονομήσει» σχεδόν 2,2 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως για τα επόμενα δύο χρόνια στα πλαίσια των περικοπών των δημοσίων δαπανών. Για να το επιτύχει θα «παγώσει» οποιαδήποτε πιθανή αύξηση στις συντάξεις από το 2012 έως το 2014 για όσους συνταξιοδοτήθηκαν το 2001 και μετά. Σημειώνεται πως στη Ρουμανία μία μέση σύνταξη είναι μόλις 175 ευρώ. Επιπλέον, ανακοινώθηκε πως οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν θα λάβουν επίδομα διακοπών, ούτε κουπόνια για τρόφιμα έως το 2014, ούτε επιδόματα έως το 2013 και θα λαμβάνουν ρεπό αντί για χρήματα για τις υπερωρίες τους.

Εμπόδια στη μόρφωση των παιδιών

Η έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς στη Ρουμανία - που για χρόνια αντιμετωπίζεται ως εθνική γιορτή, όπου οι μαθητές φορώντας τα καλά τους και κρατώντας λουλούδια πηγαίνουν στο σχολείο - παρουσιάζει παρόμοια

δυσμενή εικόνα, με σοβαρές ελλείψεις και προβλήματα. Στη Ρουμανία η δωρεάν Παιδεία είναι συνταγματικό δικαίωμα κάθε παιδιού. Παρ' όλα αυτά, εξαιτίας των σοβαρών ελλείψεων στις κτιριακές εγκαταστάσεις, **δεκάδες χιλιάδες παιδιά προσχολικής ηλικίας δεν έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων** είτε επειδή δεν υπάρχουν νηπιαγωγεία, είτε επειδή οι γονείς τους δεν μπορούν να πληρώσουν τα τροφεία, επειδή η δωρεάν Παιδεία υπάρχει αλλά... μόνο ως ανάμνηση της περιόδου της σοσιαλιστικής οικοδόμησης.

Με την έναρξη της νέας χρονιάς, πολλά σχολεία - όλων τα βαθμίδων της εκπαίδευσης - παρέμειναν κλειστά, εξαναγκάζοντας σε πολλές περιπτώσεις τους μαθητές να μετακινούνται χιλιόμετρα μακριά, ακόμα και σε άλλους δήμους. Μάλιστα, ορισμένα σχολεία που βρίσκονται σε λειτουργία δεν έχουν περάσει τον απαραίτητο υγειονομικό έλεγχο, ενώ άλλα μοιάζουν με γιασιά, καθώς δεν υπάρχουν τα απαραίτητα χρήματα για την ολοκλήρωση των έργων. Οσον αφορά την ποιότητα της εκπαίδευσης, και αυτή έχει υποστεί «πериκοπές». Αρκετά σχολεία λειτουργούν με διπλοβάρδιες, ενώ άλλα έχουν μειώσει τη διάρκεια της σχολικής ημέρας. Δεν θα πρέπει να θεωρηθεί τυχαίο το γεγονός πως αυξάνεται συνεχώς το ποσοστό των παιδιών - 20% - που παρατάνε το σχολείο στη Ρουμανία. Μόνο ένας στους πέντε απόφοιτους σχολείων σε αγροτικές περιοχές συνεχίζει στο Λύκειο, και από αυτούς μόλις το 2-3% συνεχίζουν σε κάποιο ανώτατο ίδρυμα ή πανεπιστήμιο.

Οι συνέπειες των ιδιωτικοποιήσεων

Η ιδιωτικοποίηση των κρατικών επιχειρήσεων αποτέλεσε βασικό στόχο της κυρίαρχης τάξης μετά την ανατροπή του σοσιαλισμού το 1989. Τα τελευταία 20 χρόνια σχεδόν όλες οι μεγάλες βιομηχανίες - εργοστάσια, ερευνητικά κέντρα, ανθρακωρυχεία - έχουν κλείσει. Στα μέσα του '90 η αγορά των εργοστασίων υπήρξε επικερδής επιχείρηση και οι ιδιωτικοποιήσεις απέφεραν σημαντικά ποσά, ωστόσο στη συνέχεια έκλεισαν και πουλήθηκαν. Ενα μόνο παράδειγμα θα μπορούσε κανείς να αναφέρει: από τα 14 χαλυβουργεία που υπήρχαν το 1989, μόλις ένα λειτουργεί σήμερα!

Η βιομηχανία άνθρακα είχε την ίδια εξέλιξη. Σήμερα μόλις 21.000 εργάζονται στα ανθρακωρυχεία, συγκριτικά με 130.000 το 1997 και 350.000 το 1990, ενώ υπήρχαν και 700.000 που εργάζονταν έμμεσα στη συγκεκριμένη βιομηχανία. Εξαιτίας της απαξίωσης, της εγκατάλειψης και της αναζήτησης περισσότερου κέρδους σημειώνονται σημαντικά δυστυχήματα. Από το Δεκέμβρη του 1989 έχουν υπάρξει 50 ατυχήματα, με το χειρότερο να έχει σημειωθεί τον Αύγουστο του 2001 («Vulcan Mine») με 14 νεκρούς και 4 τραυματίες και το Νοέμβρη του 2008 («Petrila Mine») με 13 νεκρούς και 17 τραυματίες. Η διαδικασία «αναδιάρθρωσης» των ορυχείων έχει ήδη οδηγήσει χιλιάδες στη λίστα των ανέργων. Η διαδικασία αυτή συνεχίζεται και με βάση συγκεκριμένο σχέδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για κλείσιμο όλων των μη επικερδών ορυχείων μέχρι τον Οκτώβρη του 2014. Εφόσον εγκριθεί από το Κοινοβούλιο της χώρας, 8.800 εργαζόμενοι που δουλεύουν στην Εθνική Εταιρεία Ορυχείων θα βρεθούν χωρίς δουλειά.

Σε ό,τι αφορά την αγροτική παραγωγή - όπου το 39,5% της χώρας καλύπτεται από καλλιεργήσιμα εδάφη - οι συνθήκες διαβίωσης των αγροτών είναι τραγικές. Μόλις το 33% των ανθρώπων που ζουν σε αγροτικές περιοχές έχουν παροχή νερού, 10% συνδέονται με αποχετευτικό σύστημα... Στον

τομέα των δημόσιων υπηρεσιών, έχουν ιδιωτικοποιηθεί οι εταιρείες ηλεκτρισμού, παροχής φυσικού αερίου, νερού, τηλεφωνίας, με αποτέλεσμα αυξημένες τιμές για τις υπηρεσίες αυτές. Στα «σκαριά» των ιδιωτικοποιήσεων στο προσεχές μέλλον βρίσκονται η Τράπεζα «CEC», η εθνική αεροπορική εταιρεία «Tarom», και το ταχυδρομείο.

Και ενώ διαλύονται οι δημόσιες υπηρεσίες, **νέοι εργατικοί νόμοι θεσμοθετούνται για την κατάργηση σημαντικών κατακτήσεων και δικαιωμάτων των εργαζομένων.** Το Μάρτη ήδη θεσπίστηκε νέος Εργατικός Κώδικας, σύμφωνα με τον οποίο οι εργοδότες μπορούν να επεκτείνουν την εργάσιμη ημέρα από 8 σε 12 ώρες, μειώνονται οι ημέρες αδειας από 15 σε 10 συνεχόμενες, και οι εργοδότες θα μπορούν να μειώνουν την άδεια αν θεωρούν πως ο εργαζόμενος έχει λάβει πολλές ημέρες αναρρωτικής άδειας... Στα σκαριά βρίσκεται διάταξη που θα δίνει δικαίωμα στον εργοδότη να απολύει όποιον απεργεί.

Με βάση τη ζοφερή εικόνα της σημερινής Ρουμανίας δεν είναι άξιο απορίας γιατί το 45% των Ρουμάνων δηλώνει πως η ζωή του ήταν καλύτερη πριν το 1989, σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε το λεγόμενο «Ινστιτούτο για τη Διερεύνηση των Κομμουνιστικών Εγκλημάτων» στα τέλη του 2010. Ο σοσιαλισμός με τις αδυναμίες του, που προήλθαν από παρεκκλίσεις από τις αρχές του, ήταν πολύ καλύτερος από τη σημερινή καπιταλιστική βαρβαρότητα που βιώνουν τα λαϊκά στρώματα.

Κλωντίν ΧΕΣΠΕΡ